

Programma Groen
Terugblik 2023

Hilversum Mediastad

Inhoudsopgave

Terugblik 2023 2
Inleiding 2
Het groen ABC 2
Projecten 2023 3
Andere resultaten van het Programma Groen 6
Communicatie 6
Speelplekken vergroenen 6
500 boompjes voor particuliere tuinen 7
Velbeleid 7
Maandelijkse digitale nieuwsbrief 7
Financiën 7
Monitoring 7
Inspanningen 8
Andere projecten en het Programma Groen 9

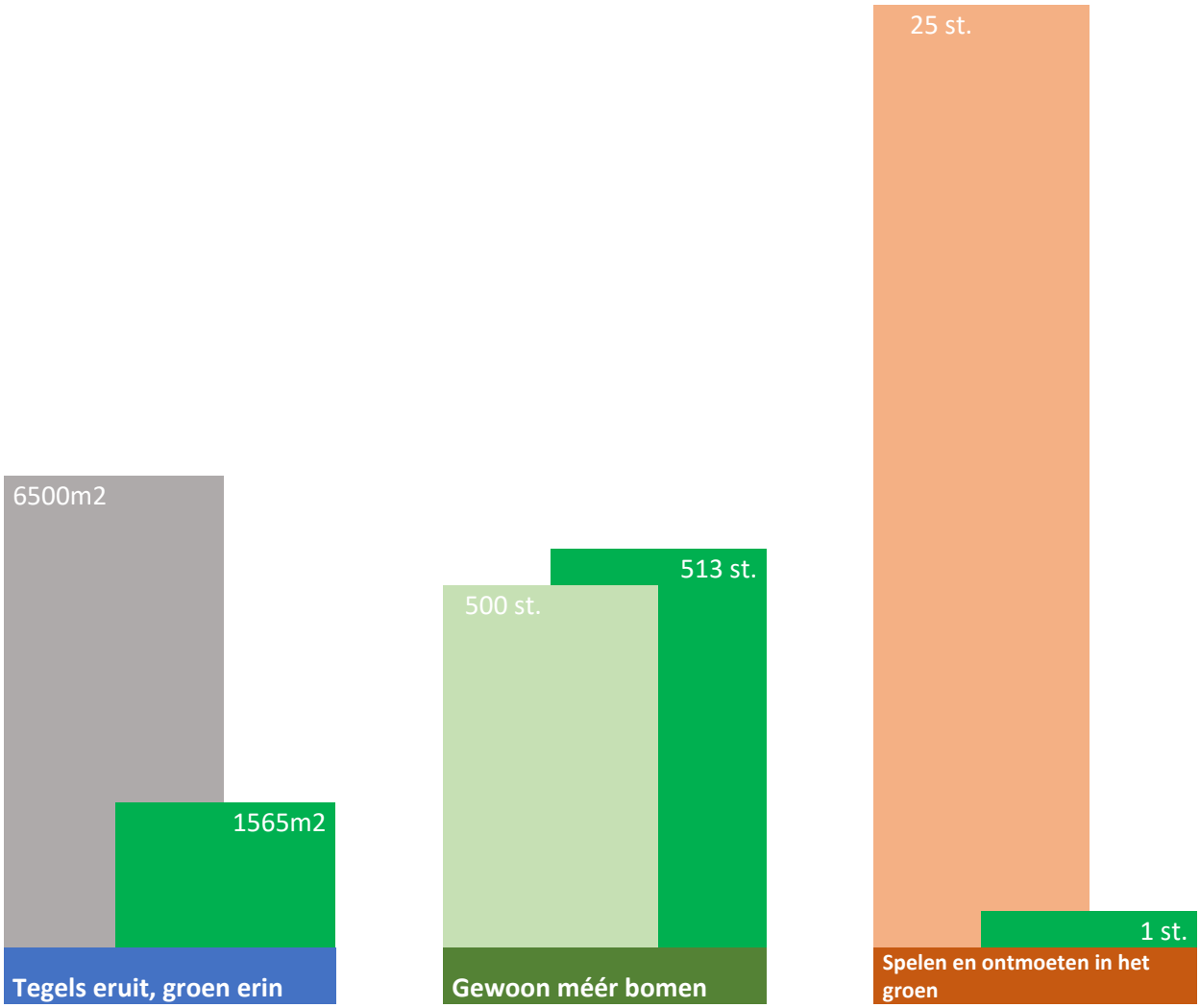
Terugblik 2023

Inleiding

In 2023 is voortvarend gestart met de uitvoering van het Programma Groen. Vanuit het uitvoeringsprogramma werd gestart met de vergroening speelplekken: na intensieve buurtparticipatie zijn de ontwerpen klaar voor uitvoering. De twee andere projecten, Kwaliteitsimpuls Oude Haven en Natuurverbinding Laapersveld, zijn opgestart, maar deze hebben een langere doorlooptijd. Ook in het werk buiten van de teams Voorbereiding en Uitvoering en Beheer, Onderhoud en Installaties is de invloed van het Programma Groen zichtbaar.
Inwoners reageerden enthousiast door in drie maanden tijd 47 groeninitiatieven en -ideeën in te dienen. De groeninitiatieven zijn divers en dragen bij aan één of meer van de drie doelen van Programma Groen.
Communicatie speelt een belangrijke rol binnen het Programma Groen. Het afgelopen jaar is er onder de paraplu 'Groen in Beweging' veel inzet geweest op communicatie en participatie, bij zowel projecten als programma brede onderwerpen.
In 2023 is een start gemaakt met de monitoring van het Programma Groen. Samen met het team van Datagedreven werken zijn de mogelijkheden van de gemeentelijke data verkend en doorontwikkeld. Ook is een aantal ecologische onderzoeken gestart.

Het groen ABC

Met het Programma Groen werken we aan een groen en gezond Hilversum voor mens en dier. In de leefomgeving van de Hilversumse inwoner gaat dat ook zichtbaar worden. Zinloze verharding wordt verwijderd en daar komt groen voor in de plaats: *Tegels eruit, groen erin*. Hilversum en de Hilversummers gaan meer bomen planten, zowel in de openbare ruimte als in particuliere tuinen: *Gewoon méér bomen*. En we willen dat in de openbare ruimte meer groene plekken komen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en waar kinderen kunnen spelen: *Spelen en ontmoeten doe je in het groen*. Kortom het groen ABC. In 2023 zijn de eerste resultaten zichtbaar geworden. Voor *Tegels eruit groen erin* is het doel gesteld op 6500m2 tot en met 2026. In 2023 zijn de herinrichting van het Jac.P.Thijsseplein en de vergroening van het brinkje bij de splitsing Herenstraat-Veerstraat verantwoordelijk voor de eerste vergroende vierkante meters.
Met de aanplant van 513 extra bomen en boompjes is de doelstelling van *Gewoon méér bomen*, het planten van 500 bomen tot en met 2026, al gehaald. Met name de uitdeelactie van 500 boompjes voor inwoners heeft in belangrijke mate bijgedragen aan dit resultaat. De uitdeelactie is extra ten opzichte van het uitvoeringsprogramma van het Programma Groen.
Spelen en ontmoeten in het groen is gestart met de oplevering van het Jac.P.Thijsseplein als eerste van de tot doel gestelde 25 vergroende speelplekken. Begin 2024 zullen de eerste 6 vergroende speelplekken uit het Programma Groen volgen.

Het Groen ABC: de linker kolom is de ambitie voor de periode 2023 t/m 2026 zoals beschreven in het Programma Groen; de rechter kolom is het resultaat tot nu toe.

Projecten 2023

Afgelopen jaar is in het uitvoeringsprogramma gewerkt aan 4 projecten uit het Uitvoeringsprogramma. De uitvoering is voortvarend aangepakt en is nagenoeg geheel volgens planning verlopen.
Voor het project 'Speelplekken vergroenen' is gestart met de eerste zes speelplekken. Voor elke speelplek zijn twee participatiebijeenkomsten georganiseerd, specifiek gericht op kinderen. De bijeenkomsten werden goed bezocht door jong en oud.
Op de website www.bouwenaanhilversum.nl/speelplek is alle informatie over de speelplekken te vinden.

Participatiebijeenkomst speelplekken Goudwespmeent en Klavermeent: er wordt gestickerd en getekend door aanwezige bewoners en kinderen

Hieronder staat een overzicht van de projecten uit het Uitvoeringsprogramma Programma Groen 2023 – 2026.

Vergroenen 6 speelplekken	*Mgr.v.d.Weteringstraat:* uitgesteld in afwachting van constructiegegevens van het dak van de parkeergarage waarop de speelplek ligt. *Lutherhof:* aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Hoviusstraat:* aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Klavermeent:* aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Zevenbergen:* aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Ruitersweg*: aanbesteed, uitvoering Q1 2024 *Goudwespmeent:* voorlopig ontwerp gereed, uitvoering Q2 2024. Naar voren gehaald als vervanging van Mgr.v.d. Weteringstraat. Voor de speelplek aan de Hoviusstraat is vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) een subsidie van €45.000 toegekend. Voor de gezamenlijke 6 speelplekken is door de Provincie Noord-Holland een subsidie van €100.000 voor klimaatadaptatie toegekend.
Kwaliteitsimpuls Oude Haven	Initiatiefase van het project is gestart.
Natuurverbinding Laapersveld	Ontwerpfase gestart; uitvoering afgestemd op aanleg Plan Huijdecopersweg, vooralsnog 2024 Q2.
Stimuleren groeninitiatieven	Na openstelling van de regeling zijn 47 initiatieven aangemeld. Van deze initiatieven zijn 3 afgewezen en 2 ingetrokken. Voor de meeste initiatieven zien we aanknopingspunten voor uitvoering, veelal in combinatie met geplande ontwikkelingen, met project Verminderen zinloze verharding (2024) en met het wijkbudget. Verwachting is dat het budget van €40.000 dit jaar uitgegeven wordt. De overige initiatieven schuiven door naar volgend jaar of worden gecombineerd met reeds geplande herinrichtingswerkzaamheden. De financiering die voor 2024 is voorzien (49K) is ook al ruimschoots overvraagd.

Groeninitiatieven nader uitgelicht

De 47 groeninitiatieven en -ideeën die binnen zijn gekomen zijn divers en dragen bij aan één of meer van de drie doelen van Programma Groen: natuur & biodiversiteit (43), klimaatadaptatie (17) en aan vitaliteit (33). Voorbeelden van initiatieven: boomspiegels beplanten en vergroten, bollen planten, geveltuinen en gevels laten begroeien, takkenrillen, kruidenfestival, regentonnen voor droge periodes, paaltjes en poefen vervangen door groene oplossingen en een aantal klimconstructies voor groen als een boom niet mogelijk is. Daarnaast enkele uitgewerkte plannen voor de buurt en ideeën voor vergroenen van verschillende speeltuinen om deze aantrekkelijker te

maken voor spelen en ontmoeten. Individuele initiatiefnemers en georganiseerde initiatiefnemers koppelen we aan elkaar.

Verdeling ingekomen initiatieven

14 Oost

15 Centrum

3 Hilversumse Meent

6 Zuidwest

3 Noordoost

2 Noordwest

3 Zuid

Vooral uit de meest versteende buurten zijn veel initiatieven binnengekomen (zoals Kleine Drift, Liebergen, Vitusbuurt, Havenstraatbuurt, Geuzenbuurt). Daarnaast is Kerkelanden actief. De uitvoering van 11 initiatieven is in volle gang, enkele zijn al gerealiseerd.

Boomspiegelfeest Kerkelanden, 2 hofjes aangepakt, 65 boomspiegels geadopteerd door de buurt en samen beplant.

10.000 Stinzenbollen geplant bij het Heksenweitje door Buurtvereniging Trompenberg-Oost, samen met scholieren van de Godelindeschool.

Lokaal, inheems en biologisch
Sinds dit jaar werken we samen met lokale kwekers met een waardebon voor inheemse, biologische beplanting voor geveltuintjes. Hiermee stimuleren we toepassen van inheemse beplanting die meer bijdraagt aan biodiversiteit dan de meeste uitheemse beplanting.

Andere resultaten van het Programma Groen
In oktober en november heeft de gemeente gratis inheemse boompjes voor particuliere tuinen weggegeven onder de noemer ‘Gewoon méér bomen’ uit Het Groen ABC. Boompjes weggeven is een laagdrempelige manier om inwoners te helpen hun tuin te vergroenen. Zo zorgen we samen voor meer groen en vergroten we de biodiversiteit in Hilversum.
Bij de duurzaamheidsmarkt tijdens de Duurzame Dagen (activiteit van Hilversum100) konden inwoners zich als eerste aanmelden voor een gratis boompje. Uiteindelijk zijn er 426 aanmeldingen voor een gratis boompje binnengekomen.

Sinds 2018 loopt de pilot velbeleid in Hilversum-Noord, waarbij inwoners meer zeggenschap krijgen over bomen in hun eigen woonomgeving. Deze pilot is in 2021 uitgebreid naar het centrum. In oktober 2022 is een enquête gehouden onder ruim 1.600 Hilversummers over particuliere bomen en de regels voor het kappen van deze bomen: het velbeleid. Hieruit kwam geen duidelijke richting voor het stoppen of doorgaan met de pilot. Het belangrijkste pluspunt uit de pilot is de invloed van bewoners. Dit komt in het nieuwe velbeleid terug als bewonerswaarde en zal vanaf 1 januari 2024 worden ingevoerd voor heel Hilversum.

Communicatie
Communicatie speelt een belangrijke rol binnen het Programma Groen. Het afgelopen jaar is er veel inzet geweest op communicatie en participatie, bij zowel projecten als programma brede onderwerpen. Alle communicatie wordt onder de paraplu ‘Groen in Beweging’ ondergebracht, met herkenbare vormgeving, kleuren en kernboodschappen. Hieronder lichten we drie onderwerpen uit die veel aandacht hebben gekregen.

Speelplekken vergroenen
Dit jaar (2023) is begonnen met het project ‘Speelplekken vergroenen’. Om zoveel mogelijk kinderen te bereiken is samengewerkt met de wijkregisseurs en Versa Welzijn. Via buurt appgroepen of tijdens activiteiten van Versa Welzijn is de opkomst bij de participatiemomenten vergroot.

Participatiebijeenkomst speelplek Lutherhof: bewoners en kinderen bekijken het schetsontwerp voor de speelplek, en een reactie van een bewoonster op Facebook op hetzelfde schetsontwerp.

500 boompjes voor particuliere tuinen

Om inwoners op de hoogte te stellen van de uitdeelactie van 500 boompjes aan inwoners van Hilversum, zijn verschillende communicatiemiddelen ingezet: onze website, de gemeentelijke sociale-media-kanalen, de gemeentelijke pagina in de Gooi en Eembode en de digitale nieuwsbrief Groen in Beweging. Daarnaast is een persbericht verstuurd over de actie, die door verschillende media is opgepakt. Zo'n 140 bezoekers kwamen hierop af. Daarna hadden inwoners nog drie weken de tijd om zich via de website aan te melden voor een gratis boompje.
Op sociale media heeft deze actie veel aandacht gekregen, met een bereik van 5.379 lezers.

De Gooi en Eembode, de Gooi- en Eemlander en Hilversum100 berichtten over de actie 500 boompjes voor particuliere tuinen

Velbeleid

Het velbeleid wordt in de communicatie ondergebracht onder het project 'Gewoon méér bomen'. Op onze website hebben we uitgelegd wat het aangepaste velbeleid betekent.
Ook dit onderwerp heeft op sociale media veel aandacht gekregen, met een bereik van 6.079 lezers. In de reacties waren veel opmerkingen over de herplantingsplicht en de handhaving daarvan. De opmerkingen gingen niet zozeer over de aanpassingen van het velbeleid.

Maandelijkse digitale nieuwsbrief

Dit jaar zijn we begonnen met een maandelijkse digitale nieuwsbrief, vol nieuws en activiteiten rondom Groen in Beweging. De nieuwsbrief heeft 635 abonnees. In deze nieuwsbrief delen we ons eigen nieuws, maar ook nieuws en activiteiten van onze eerste ring stakeholders, zowel intern als extern. We vragen hen elke maand actief om input.

Financiën

Omdat er nog geen kapitaalsprojecten in 2023 zijn opgeleverd zijn er nog geen kapitaalslasten voor het Programma Groen. Voor vergroenen van de 6 speelplekken zijn wel subsidies toegekend (€ 45.000 GALA; € 100.000 PNH klimaatadaptatie). Hierdoor kan een aantal extra wensen die bij de participatie zijn opgehaald worden gerealiseerd.
Het exploitatiebudget van € 125.000 is verhoogd met restant 2022 à € 82.000. Hierdoor is onder meer bijgedragen aan de verbetering van het Voetstappenpad van het GNR en is de uitdeelactie van boompjes voor particuliere tuinen gefinancierd.

Monitoring

In 2023 is een start gemaakt met de monitoring van het Programma Groen. Samen met het team van Datagedreven werken zijn de mogelijkheden van de gemeentelijke data verkend en doorontwikkeld.

Ook zijn diverse ecologische onderzoeken gestart. Hieronder worden 2 monitoringsonderwerpen uitgelicht die dit jaar zijn opgezet of ontwikkeld zijn.

Voorkomen en verspreiding van stadsvogels
Groen wat beter in voedsel, vocht, veiligheid en voortplantingsmogelijkheden voorziet, trekt meer dieren, vogels en insecten aan. Als we in de aankomende jaren een toename zien in het aantal stadsvogels en hun verspreidingsgebieden, kunnen we aannemen dat de biodiversiteit toeneemt in Hilversum. Dit jaar is door vrijwilligers het aantal stadsvogels in kaart gebracht met het meetnet urbane soorten van SOVON. Deze tellingen worden jaarlijks gedaan.

Kwantiteit van groen
Een toename van de hoeveelheid groen biedt meer leefruimte voor dieren en planten. En leidt mogelijk tot een meer biodiversiteit. Dit jaar is in samenwerking met Datagedreven Werken een tool ontwikkeld die de hoeveelheid groen in wijken door de jaren heen inzichtelijk maakt.

Inspanningen

In het Programma Groen Hilversum 2040 zijn 9 inspanningen omschreven. Deze inspanningen beschrijven de principes die we meenemen in ons dagelijks werk als gemeente, zoals bij het adviseren bij ontwikkelingen, het ondersteunen van bewonersinitiatieven, het toetsen van bouwplannen, het beheren van groen en het ontwerpen van de openbare ruimte. Sommige inspanningen hebben ook betrekking op het werk en initiatieven van inwoners, instanties en ondernemers.
In 2023 is op veel manieren invulling gegeven aan de 9 inspanningen. Een kleine greep uit de inspanningen:

Overgangen en verbindingen maken tussen verschillende groengebieden binnen en buiten de stad.
De Groene Schakel is dit jaar voltooid, een netwerk van ecoducten over de A27 en faunatunnels onder de spoorbaan. De Groene Schakel is een belangrijke schakel in het in stand houden en vergroten van de biodiversiteit in het Gooi. (Inspanning 1. Groengebieden binnen Hilversum met elkaar en met het buitengebied verbinden; Inspanning 9. Zorgen voor toekomstbestendige natuurgebieden en landschappen)

Samen met de Provincie Noord-Holland en de omgevingsdienst Noord-Holland-Noord werken aan een gebiedsgerichte aanpak en ontheffing voor de Wet natuurbescherming, zodat natuurinclusief bouwen, verbouwen en renoveren gemakkelijker wordt voor inwoners.
De kaders voor een gebiedsgerichte aanpak en ontheffing o.b.v. een Soortenmanagementplan zijn nog niet duidelijk. Ook is het nog onduidelijk wanneer de subsidieregeling voor het doen van het benodigde ecologische onderzoek beschikbaar komt. Op dit moment treffen we de voorbereidingen voor dit onderzoek. Tot een gebiedsontheffing is verkregen roept de gemeente inwoners en isolatiebedrijven op om ecologische schade door isoleren te voorkomen door het toepassen van de methode “Natuurvriendelijk isoleren". Hiermee wordt, zolang er geen ontheffing is, voldoende invulling gegeven aan het zorgplichtbeginsel uit de Wet Natuurbescherming. (Inspanning 2. Natuurinclusief en klimaatbestendig bouwen, verbouwen en renoveren, zowel bij grote ontwikkelingen als door de particulier)

Zorgen dat stadsranden waar mogelijk natuurlijker worden met inheemse planten en deze te laten verruigen.
Toepassing van stinzenbollen en kruidenrijk grasmengsel in een plantsoen aan de Johannes Geradtsweg. (Inspanning 3. Binnenstedelijk groen, zowel openbaar als privé, natuurlijker inrichten en beheren)

Hilversum sluit zich aan bij kennis- en netwerkorganisatie Steenbreek.
Sinds 1 februari 2023 is Hilversum deelnemer aan Steenbreek. Campagnemateriaal van Steenbreek wordt gebruikt bij Groen in Beweging. Samen met groene partners en Steenbreek worden voorbereidingen voor het verwijderen van zinloze verharding in 2024 opgestart. (Inspanning 3. Binnenstedelijk groen, zowel openbaar als privé, natuurlijker inrichten en beheren)

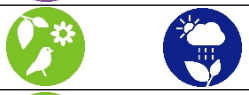
In zeven zoekgebieden een koele plek toevoegen. Deze nieuwe koele plekken zijn idealiter minimaal 200m2 groot en voor 40 procent beschaduwd. Koele plekken zijn publiek toegankelijk en hebben een verblijfsfunctie (zitgelegenheid).
De oplevering van het Jac.P,Thijsseplein is ontegenzeggelijk een belangrijke groene aanwinst voor het postcodegebied 1221. De planvorming dateert weliswaar van voor de vaststelling van het Programma Groen, maar dit project past helemaal in de doelstellingen. (Inspanning 5. Vele koele plekken en koele routes toevoegen: voor iedere Hilversummer en vooral bij zorg- en onderwijsinstellingen; Inspanning 7. Meer groene plekken creëren voor ontmoeten en samendoen)

De pilot velbeleid in Hilversum Noord en postcodegebied 1211 formaliseren en toepassen in alle postcodegebieden, behalve 1213 en 1217. In de postcodegebieden 1213 en 1217 bepalen particuliere bomen in belangrijke mate het groene karakter van de wijk en daarom zijn alle particuliere bomen hier beschermd. Samen met inwoners van de andere gebieden stellen we een beschermde bomenlijst op.
Pilot Velbeleid stopt per 1 januari 2024 en in plaats daarvan kunnen inwoners via de bewonerswaarde invloed uitoefenen op het velbeleid. (Inspanning 8. Zorgen voor een gezond bomenbestand dat groene baten levert aan mens en dier)

Andere projecten en het Programma Groen

Buiten de projecten die staan genoemd in het Uitvoeringsprogramma Groen 2023-2026 is in projecten, investeringsprogramma's en gebiedsagenda's vanuit het Programma Groen inhoudelijk ondersteund, zodat ook die ontwikkelingen bijdragen aan een groen en gezond Hilversum voor mens en dier. In 2023 werden 10 projecten uitgevoerd die bijdragen aan het Programma Groen. In de planvorming is vanuit het Programma Groen inhoudelijke inbreng geleverd. De bijdragen aan de doelen van het Programma Groen variëren van het vergroenen van wegbermen (klimaatadaptatie), het aanbrengen van meer gelaagdheid in beplanting (biodivers inrichten) tot het voor kinderen meer beleefbaar maken van groen (vergroenen Jac.P.Thijsseplein en blotevoetenpad).

Projecten 2023

	Doelen
Laapersveldvijver - aanbrengen verlaagde vooroevers	
Jac.P.Thijsseplein -herinrichting en vergroening buurtplein	
Trompenberg oost - vervangen verhardingen en versmallen rijbanen	
Blotevoetenpad Bosje van Zeverijn - plan kindergemeenteraad	
Brinkje Herenstraat-Veerstraat - vergroenen pleintje	
Kloosterlaan rond speelplek - biodiverse groenrenovatie rond speelplek	
Groen bij basisschool de Dubbeldekker - biodiverse groenrenovatie van plantsoen bij school	
Orionlaan bomen - creëren koele wandelroute	